

દેવતાઈ દીવો

સુલકમી

O.T.
R.N. 8
14 OCT 1931

IV
1931

214

કોમત બે આના.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૦૪૦

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દેવલાદ દેવી

વિષય ૬ - : ૨-૩૨

દેવતાઈ દીવો

અથવા

અમર અપ્સરા

પ્રગટ કર્તા

કાગળી મહાસુદમીયાં એન્ડ એસ. બુક્સલર્સ

અને પબ્લીશર્સ

૬૦ ટાવર રોડ, અમદાવાદની વાડી સામે-સુરત.

સર્વ હક્ક પ્રકાશકને સ્વાધિન છે.

અપનાર:—ગોવિન્દજી હાલ્દાભાઈ નાયક.

શ્રી “અનાવિલ બંધુ” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, બરાનપુરી બાગણ;
ભાજવાળી પોળ-સુરત.

કીમ્મત ૦-૨-૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ

૧૬૦૪૦૧

તૈયાર છે. — સ્ત્રી ડીટેક્ટીવ વાર્તા — તૈયાર છે.
ગુજરાતી કાપીરાઈટ-સંગ્રહ

અઠગ ઉઠાવગીર અથવા ચાલાક ચોર.

જહાદુરી ભરી ચોરી કરી-પોલીસને ત્રાપ ત્રાપ પોકરાવાનાર અભયમ ચોર અગાઉથી પત્ર લખી ખેતાવી. હાથચાલાકાકાથી પોલીસ અને પ્રેક્ષકને દીંગ કરી નાખનાર અદભૂત ચોર જેનાં એકેએક પરાક્રમ અભયમથી ભરપૂર છે. છેવટે એ જહાદુર ડીટેક્ટીવને હાથે-બહુ હોંશીયારી ખતાવતા કેવી રીતે ગીરફતાર થાય છે. તે વાંચો.

એકવાર વાંચવા લીધા પછી ચોપડી પૂરી કર્યા વગર ખીનું કામ તમોને નહિજ ગમે એની ખાત્રી રાખશો.

કીમત ફક્ત બાર આના.

એજ ચાલાક ચોરનું ખીનું સાહસ.

ડાક્ટર કે ડાકુ અથવા લોભી લુંટારો.

અભયમ બેદબરમથી ભરપૂર એક જાહેર ખાગમાં ખેલાત હાલતમાં મળતી સ્ત્રીઓથી નવા કેશની શરૂઆત થાય છે. જેમાં એક જાહેર મીજલસમાંથી વિજયગદની મહારાણીનાં ગળામાંનો કીમતી ચન્દ્રહાર ગુમ થાય છે. જે પાછો મેળવતાં મુશ્કેલી અને હાડમારી ભોગવવી. છેવટે ડીટેક્ટીવ કેવી રીતે ફતેમંદ થાય છે. તે જરૂર વાંચો. કીં. બાર આના.

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ રાણીતળાવ—સુરત.

રાગ ભીમપદ્માસ:— (હાથા દીવાના)

દુનીયાને હંધા ચરમા, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 મીરાં હતી દીવાની. નરસીંહ હુતો દીવાનો,
 તે લકતી મુધા પીનારા, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 જે પ્રેમના સુપંથી, શુદ્ધ પ્રેમને વીસરીઆ,
 પ્રહલાદ ને એ મજનું, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 નીજ જન્મ સીદ્ધ હક્કના, પાઠો ભનાવે તીલક,
 તે સ્વતંત્રના શુકાની, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 હૈડે વસી ખીલાઈત, જુઝયા અઘ્રીખીરાઈર,
 હીનપર હીટી મરનારા, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 સી. આર. હાસને નેહરુ એ બેરીસ્ટરની ગુમાવી,
 દેશ હાજે હાજનારા, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને
 આદર્શ વીર ગાંધી, જઈ જેલમાં ખીરાજે,
 તે પશુ જગતની આંખે, હાથા દીવાના લાગે-દુનીયાને

ભમરીઓ કુવો:— (ભમરીઓ કુવો)

ભારી બેડાં ને હું તો નાનુકડી નાર
 કેમ કરી પાણીડાં ભયારે ભમરીયા કુવાને કાંઠે
 ગોરી નીચી ને ઉંચા કાંઠાંરે રાજ
 ચડતાં કમર લચકાયરે ભમરીયા કુવાને કાંઠે
 સરકે સાલુડા નીર સીંચતારે રાજ
 ઠોંધની નજર લાગી જાયરે .....ભમરીયા
 પાણી પાણી થઈ જતીરે એવાં પાણી ભરવા કાજ
 રસીલી ના જતી

જીના સુખને કાળે પુરૂષ થાય કુરબાન
 તો પાણી ભરવા મહી શું ગાજું નુકસાન
 લોકોમાં મસ્કરી થાયરે ....ભમરીયા૦

ધુંધટનો ગરબો:—

ઝટ જાઓ ચંદન હાર લાવો, ધુંધટ નહિ ખોલું હું
 મને લાગ્યો એ હારનો નેહલો, તમથી નહિં ખોલું હું.
 મોંઘી, તારી માગણી, મોંઘા તારા મૂલ.
 મોંઘી તારી પ્રીતડી, મેં કરતાંજ કીધી છે ભૂલરે,
 ધુધટ ઝટ ખોલોને.

મોહન મેં તો માંગીયો, મોંઘાં ચંદન હાર,
 લાવો હાર પછી પીયું તમે, લુટો જોખનીયાની બહારરે.

ચેતન યુગ:—

(માતૃભૂમિ)

ઓ માતૃભૂમિ તારા સુહૃદ તણા કિનારા
ક્યાં છે પ્રકાશ ધારા અંશુ હૃદય અમારા—
વર્ષો અનંત વાળી રાત્રિ વીતિ છતાંયે
છે દુર વ્યોમમાંહિ આશાઓના મિનારા—
જે હોય કંઈ મલિનતા જનનાથ દૂર કરજે
અમને છે એક તારા ઓજસ લયો મહારા.—

સમ્રાટ હર્ષ:—

(વેલાં જીવન)

જોખનીયાં જીવન વેલાંકરે, લોચનીયાં ત્યારે તલસ્યા કરે;
દિલ દરદે ભરે, સૌ દિવાના ફરે—જોખનીયાં
ધેન આંખે વસેને હસાવ્યા કરે,
નવીન ભાવે એ દિલ, ડોલાવ્યા કરે,—જોખનીયાં
વેપારમાં નફા નથી ને કમાણી આવી કરી;—
અંગાળમાં આવ્યા પછી તો ભાઈઓ ભારે કરી—જોખનીયાં
સમ્રાટ હર્ષ:— (ઘાયલ જીવન)

પ્રેમી બંધાં દિવાના, ઘાયલ જીવન ન ભુલે!
દિલને જગાવનારી, વાંકી લમર ન ભુલે!
અંજર તણા જખમ તો, દેતાં મલમ રૂઝાતા;
ફાંસે ન ધા ધલમથી, તીરછી નજર ન ભુલે!
પણ એકના, વિચોગે, લાખો વરસ વીતે છે;
જીવે જુરી જુરીને, મરતાં અગર ન ભુલે!

ચેતન યુગ:— (ચેતનના અંબાર)

આજ ઉતર્યા સ્વર્ગલુવનથી ચેતનના અંબાર

ઉતર્યા ચેતનના અંબાર

ઝીલ ઝીલ ઝો ભારતવાસી! તજ મોહ અંધાર-ઉતર્યા.
યુગ યુગની નિદ્રા વિસારી, તુચ્છ જીવનના મોહ નિવારી;
તન ધન જન્મભૂમિ પરવારી, માતૃભૂમિનું ઋણ ઉતારી
કર સાર્થક અવતાર—ઉતર્યા.

આત્મભોગના મંત્ર પચાવી, સહિષ્ણુતાનો ધર્મ શોભાવી
જગને નૂતન ધર્મ શિખાવી, પુણ્ય ભૂમિનું નામ દિખાવી
કર જગમાં જયકાર—ઉતર્યા.

સમ્રાટ હર્ષ:— (દિવાનો પ્રેમી)

અમોને ભોગ કે વિલાસની અભિલાષ નથી;
વિષયની વાસનાનો, હૃદયમાં નિવાસ નથી ?
સુધા છે સ્નેહ અને, વિષય તો છે વિષ સદા;
મજા છે પ્રેમમાં એ, મોહમાં મિઠાશ નથી ?
મળે જ્યાં મીટ ત્યાં, હજાર દર્દી બાળ ભૂત્રી;
દિવાના પ્રેમીઓનો અન્ય કાંઈ આશ નથી !

ચેતન યુગ— (એક સવાલ ?)

મોહ ભરેલા જીવન અમારાં મોહ ભર્યા સંસાર વિષે
અમને રૂઝે નિત્ય અવનવી મોહકતા શણગાર વિષે—
હેલુ સ્વદેશી હૃદય સ્વદેશી તે ઉપર શણગાર વિદેશી

એ શાણગારે દેશ દુખ્યો છે હરિશ્ચંદ્રના ભાર વિષે —
 અમે સુઝીમળ કુમારીકાઓ દેશ ભકિતની વાતો વચ્ચે
 નાને મોઢે મોઢી વાતો નવ શોભે વહેવાર વિષે—
 દેશ હિન્દ છે વીરાંજનાનો છે અંતાન તમે સહુ તેનાં
 ક્યાં છે હિસ્સો કહો તમારો ભારતના ઉદ્ધાર વિષે—
 અજય ધારા:— (અંતરની વાત)

આજ સખી અંતરની પુછું એક વાત કહો
 મીઠા સંધ્યા કે સખી મીઠાં પ્રભાત કહો—?
 બન્ને લાગે મધુર બન્નેથો દુઃખ દુર
 જેમાંથી કોણ રળીઆત કહો—?
 સુખીઆને સાંજ ગમે દુઃખીઆ જન દિવસ ગણે
 વેલાંને કાંઈ ન ગમે શાણાને સર્વ ગમે
 વિરહીને સૌ સમાન દિવસ અજર રાત કહો—?
 હમણાં રાત્રી થશે ને પ્રિયતમની પાસ જશું
 એવાં હૃત્સાહે નહિ રહે જાન જાન કશું
 સંધ્યા રસરાજ તણી સજની સાક્ષાત કહો—?

અજય ધારા:— (ખોટું અભિમાન) રાગ-લજન
 ચાર દિવસ ચડતી મળી ત્યાં આવ્યું અભિમાન
 પાછળ પડતી હોય એ ભુત્રી ગયો અજ્ઞાન
 રે પ્રભુતાના વ્યર્થ શુમાની
 છે પડતી એજ નીશાની મનમાં ધરે શુમાની

રાજ્ય લોભને કારણે જગવે કલેશ વૃથા અભિમાની—
એક ભૂમીના પુત્ર આપણે વૈર તૃષા આ શાની
અરસ પરસના કલેશ મહી છે બન્નેને નુકશાની
વૈર તૃષા જ્યારે દળે ત્યારે કલેશ ભુલાય
કે જ્યારે ગુર્જર ભુમિ સૌથી શ્રેષ્ઠ ગણાય
તમે શ્રેષ્ઠ કે અમે શ્રેષ્ઠ એ તકરારો મમતાની
ભારતભૂમીએ તકરારોમાં નિર્મળ થઇ જવાની—

વિરની વટ:—

(લાયકાત)

લાયકાતના પાઠ પઢાવો લાયક કેમ થવાય ?
પઢી પઢીને પોપટ થાશું શીખવો તો શીખાય
કહોને લાયક કેમ થવાય ?
ભણતર ભણવા નીશાળીઆઓ નીચે બેસી જાય
ગુરૂ વચનને ગોખી રાખે તો જ્ઞાની કહેવાય
કહોને લાયક કેમ થવાય ?
લાયકાતનાં લેખાં લાડી જોને આમ લખાય
અરસપરસની આંખ મળે ત્યાં શિક્ષણ પુરું થાય
એ તો શીખવ્યું ના શીખાય.

વિરની વટ:—

(જન્મત રંગ)

સાધુ થઇને જે જે શીખ્યા એ સ્વામિ સમજવો
કેવા કેવા થયા અનુભવ અમને કહી બતાવો ?
જોલો રંગ જગતના કેવા ?

જાહેરમાં જે સ્વચ્છ ગણાયે હોય નામના ખોટી
અંદરખાને ઉધાં ધંધા દયાનત રાખે ખોટી
ખાદી તકીએ ખેસી ખોલો રામ ફેરવે માળા
હુજામ કરી લોકોનાં નાણાં કાઢે છે દેવાળાં
જેવા રંગ જગતના એવા.

અમર આશા:— (જમાનાની બહાર)

જોઈ દ્યો જમાનો આવ્યો આજે ખેરાંની છે બહાર,
મીસ્ટરની કીમત કાડીની છે મીસીસના પોખાર.
સુધારે માંડ્યા તોફાન ફેશનમાં સઘળા ખેલાન

કરવા ક્યાં પોખાર,

પદ્ પાવડરના લેપ લગાવી સન્નારી આલ્યાં પૂરવા.
ઢાલે લમણે ખેઠા ડીયર આજે ઘરને સાચવવા,
શેઠ કરી રહ્યા છે વેઠ. સર હોએ કે બેરોનેટ,

એજ મોડર્ન એટીકેટ.

વાત કઈ હું પ્રાયવેટ એકએકટ-જોઈ દ્યો જમાનો.

અમર આશા:— (કંદુ વચન)

કામીનીના કંદુ વચન અમૃતથી મીઠાં માને (એ માને)
રસીક રમણ એ રસની રમતે રમણી રીઝવી જાણે (જે જાણે)
પુર મસ્તીમાં બેઠી સરીતા સામે થાતાં તાણે,
લ્હોય સરિતા વિશ્વ સકળની સાગર સાયવી જાણે (સાચવી જાણે)
જાત તમારી રીસાજ એવી પળપળ આહું આણે,
ગમતા અમને તે નર જે અમ વચને નાચી જાણે (નાચી જાણે.)

અમર આશાઃ— (ભારતની મૂકિત)

સ્વાતંત્ર્યતાળા આજ ઉગ્યા સૂર્ય સાહેબડી

ભારતની કુંજ કુંજ ભગી રહી.

ઝીલો ઝીલો પ્રકાશ ભરો ઉરમાં ઉદ્દાસ,

આજ રાષ્ટ્ર વીણા રમણીઓ વગાડી રહી—સ્વતંત્રતાની

તહોય પુરૂષો કહેતા કે હજી અમળા તમે,

કળ્પ સહેવાનાં ધૈર્ય હજી શીખો તમે.

કહો પુરૂષોને રાષ્ટ્ર સુર ઝીલ્યા અમે.

હતી અમળા ખીચારી ખીન શક્તિ શસ્ત્રધારી,

સકળ રમણીને રાષ્ટ્ર ધુન લાગી રહી—સ્વતંત્રતાની

અમર આશાઃ— (મધુરા સત્કાર)

મધુરા સત્કાર અમે ઉરના આભાર સાથે,

કરશું મહેમાન આજ આપના.

સ્નેહથી સ્વીકાર અમે કરતાં આ વાર.

હશે મીઠા ઉપહાર આજ આપના.

સ્વાર્થી સંસાર પંથ મળતા કેાઠ વીરલસંત,

સમભાવે જીવન ગ્રંથ લાવના.

મીઠા જેના પ્રબંધ સમજીને વીકટ બંધ,

તરસ્યા અનંત સંત જ્ઞાનના.

દીવ્ય જ્ઞાન આપે સ્વર મીઠા આલાપે,

એ મંજુલ સીતાર તાર આપના.

એ કોનો વાંક:— (રાગ-ગઝલ)

કરણી ભલો મજની કુળવાનની નીચાની
 નથી રૂપ કે જુવાની પહેચાન પાત્રતાની
 ધન માલ કે પ્રભુતા તેમાં નથી મહત્તા
 તુલના મહાનતાની સદ્ગુણથી થવાની
 ઉત્તમ તણે કપાળે નથી છાપ ઉચ્ચતાની
 ચારીત્ર શુદ્ધ ઉચ્ચ છે એજ ખાનદાની-કરણી

એ કોનો વાંક:—

ચુંબન વિણ તો સ્નેહ ન જામે જુઓ જગતના ખેલ,
 ચુંબનના ચટકે ધોવાયા, સ્નેહી મનના મેલ...તમે
 હારે જમારે વહતા વાણી, આંખ આંખ હંસીલે લહાણી.
 દિલથી દિલહવાવી કહેતું કંઈ કંઈ કીસ્સા કહાણી.
 વસમી વાતો એ મુશ્કેલ, સમજવી નથી અન્યને સહેલ.
 પશુ પક્ષીઓ જુઓ ખીચારા વાણી વીણ વીચરે દુખીયારા.
 સ્નેહ ઉમળકો મોન્ય વ્રતીએ, સમાવે ચુંબન દવારા.
 નિમંજ સ્નેહતણી એ વેલ પોશવી ચુંબનથી કરી પહેલ. ચુંબન

માતૃભૂમિ:— (આઝાદીકી તમન્ના)

અપને જતન ખાતીર... મરના મુઝે શીખા દો.
 આઝાદીકી તમન્ના.... ધરના મુઝે શીખા દો.
 હૈ હિન્દ દેશ મેરા.... મૈં હિન્દકા હું બેટા,
 બને નિસાર ઉસ પર... કરના મુઝે શાખા દો.

પૈદા હુવા યહાં મૈં.... મરના મુઝે યહાં હૈં,
તબ આજ મૃત્યુસે ના...કરના મુઝે શીખા દો.
જીવન બના હૈં ઝેરી... અબ કયોં કહું મૈં દેરી,
કુરબાન બન મેરી... કરના મુઝે શીખા દો.

મરીબની હાય !— (પૈસાનું સગપણ)

આંસુ અમારા દીનના લુછનાર આજે કોણ છે?
બૂખ્યા જમ્યાએ પ્રશ્ન પૂછનાર અમને કોણ છે?
તરસે મરી જઈએ અમે પાનાર કો પાણી નથી,
મીઠી જીભે બોલાવનાર કહો અમોને કોણ છે?
થુ....થુ તિરસ્કારે બધા...પણ હાથ કો ફેટું નથી,
'રે આવ' સરખો શબ્દ પણ કહેનાર અમને કોણ છે?
રડનાર પર હસનાર આજે લાજ દુનિયામાં હશે,
રડનારની સાથે રહે પણ એક એવો કોણ છે?

મરીબની હાય ?— (પૈસાની બલીહારી)

જ્યાં જ્યાં જુઓ ત્યાં આજે ર...પૈસાની બાલબાલા.
પૈસે ગુલામી કરતાં....પૈસે સલામો ભરતા,
પૈસેથી લોક ડરતારે... પૈસાની બાલ બાલા....જ્યાં
પૈસેથી જ્ઞાની જ્ઞાતાં...પૈસેથી મન પાતા,
પૈસેથી સહુ પૂજતા રે....પૈસાની બાલ બાલા....જ્યાં
પૈસો કરે શ્રીમતો...પૈસો કરે ખીમતો,
પૈસાથી કીર્તિવંતો રે....પૈસાની બાલ બાલા....જ્યાં

પાપો કરાવે પૈસો....પાપો છુપાવે પૈસો,
પરમાત્માય પૈસો રે....પૈસાની બોલ બાલા...જ્યાં

ગરીબીની હાય !— (અમીરો કેવા જોઈયે ?)

ગરીબી હાથ જે બાલે ન મદ મ્હોટાર્ધમાં મ્હાલે,
પ્રભુને જોળખી ચાલે અમીરો હો તો એવા હો !
નિયમ પરમેશ્વરના પાળે મળે એમાંજ મન વાળે,
સુખી સાદું જીવન ગાળે ગરીબી હો તો એવા હો !
પ્રભુના નામ પર પ્યારી કરે કુરબાન શ્રી સારી,
છતાંયે હોય સંસારી પ્રકીરો હો તો એવા હો !
સીતમ સંતોષથી સાંખે મુખે અપશબ્દ ના લાખે,
ભરોસો રામ પર રાખે બિખારી હો તો એવા હો !
કરુણામય સુણી કહાણી ભરે જે આખમાં પાણી,
સખાવતની કરે કહાણી દિલાવર હો તો એવા હો !

રણુગજના:— (પ્યારની કુંટ)

લૂટો તો લૂટાજો પડેલા પ્યારમાં;

જે ઘડી તો થાજે ઘેઝાં પ્યારમાં,

જાંઘળી જોબન બધાં કુરબાન છે;

બહુગરી આંખતડીના મારમાં—લૂટો.

દિલડાંને હારવામાં છે મલ્લ;

ઢેયાં....જ્યાં લીંજે આ ધારમાં,

કટારી છે નયન ઘાવો, ભમર વાંકી તો ખંજર છે,

બધા ઘાવો સહન કરવાને, સામે પ્રેમી અંતર છે;

નથી ધનવાન આ પ્રેમી, હૃદય પ્રેમી તો નિર્ધન છે.
અહીં તલ્વાર પ્રેમીની, અહીં પ્રેમીની ગરદન છે.—છાંદગી.

મરદના ઘાઃ— કોમીક—(આ વિચારવાની વાત છે)

કહો બાઈ ક્યાંથી શાન્તિ વળે.

જીવલડો રાત દિવસ બહુ બળે.

કરમનો વાંઢાપો કયમ ટળે....કહો.

જમણે હાથે નીકળું ત્યારે જમના સામી મળે,

ચોટે જાતાં ચંદન મળતી ચાર આંખડી ઢળે.

આખા ગામમાં સૌ પરણેલાં જોઈને કાળજી બળે....કહો.

એણે જતો અવતાર કહો કોઈ ક્યાંથી મનડું વળે,

લટકાળી કોઈ લક્ષણવંતી જોઈને ચિતડું ચળે,

પાડોશીને ખાર બાયડી અમને એક ન મળે....કહો.

મરદના ઘાઃ (ગંભીર મામલો)

જ્યાં છાંદગીમાં રસ નહીં, ધંધામહી કંઈ કસ નહીં.

બાઈ બાબી વશ નહીં, ઝેરી તરૂંથી જશ નહીં

મામલો ગંભીર જ્યાં શું કામનું એ ગામ છે

નાસી જવું અહીંથી હવે મર્જાઈ એનું નામ છે

મારવાડ જોયાના કોઈ મોહનજી મારવાડ જાણું

ઢાઢી માથાફાડ છોડ એ દેવકી પાંજરે પુરાણું,

મારવાડ જાણું ને માતેલાં થાણું બાટીને દાગ ખુબ ખાણું

મારવાડ જાણું તો ભુખ લેગા થાણું,

અજય ધારા:— (રાગ-કળ્યાણી.)

જગતને જીતનારાઓ વિનંતી આ વિસરશે ના
તમારી વિજય કીર્તિને કલંકીત કાઢ કરશે ના
સ્વદેશી કે વિદેશી હો સ્વધર્મી કે વિધર્મી હો
છે ઇશ્વર સર્વને માથે બુઢીએ ગર્વ ધરશે ના—
તમારા દેશનાં ગૌરવ તમોને હોય જો બહાલાં
અમારા આ પુનીત સ્મરણોને ખંડીત કાઢ કરશે ના
અમે મરશું છતાં આત્મા અમારો અહીં સદા રહેશે
અમારી આત્મ વેદીને ચરણ નીચે કચરશે ના

અખત શત્રુ:—

અહીંસાના ધ્વજપટ જેણે યુગયુગ ફરકાવ્યા
કરૂણા મંત્રે પ્રેમસતત્રે ભારતગાન ગાનવ્યાં
ધ્વજ યુગયુગ પૂરકાવ્યા
બુદ્ધદેવએ ભારત ગૌરવ. દેશ વિદેશે વધાવ્યા.
પ્રેમસુત્રના કાચાતારે મહા સામ્રાજ્ય જમાવ્યાં
અવતારી જાતારી ગયા, જેણે બંધુભાવ ફેલાવ્યા.

અખત શત્રુ:— (રાગ-કળ્યાણી)

જીવનરસ લુટનારાઓ લુટો છો કે લુટાઓ છો
હૃદય સાગરના તારાઓ ડુબો છો કે ડુબાઓ છો
હીનશત સુધારસ પીવા તરશ્યા રહો છો કેવા,

છે અધરા દહાવા લેવા શીખો છો કે શીખાવો છો,
સાગર સદા તોફાની ઠરતો નથી સુકાની,
ખેડો સફર મનમાની તરો છો કે તરાવો છો

અજાત શત્રુ:—

મધુરાં ચુંબનનાં દહાણાં.....
લઈ લ્યો રાજ આજ અંતરમાં ઉકળતી દેની જવાળા—
વીરલાં ચુંબનનાં દહાણાં.....
હડંદ્યો પ્રાણુ દહાણુ, મદ ભરતી રસઝરતી ચોવન શાળા
આપ કલંકી તેવી હું ચે કલંકી.....
નાચે કલંકના સીતાર કેરા તારપર સંસાર છુટે ખહાર નાચે બહાણાં
ચંદ્ર કલંકી બહાલી ઇંદ્ર કલંકી,.....
નાચ્યા કલંકના સતાર કેરા તારાપર કીરતાર વારચાર કે કે શાણા

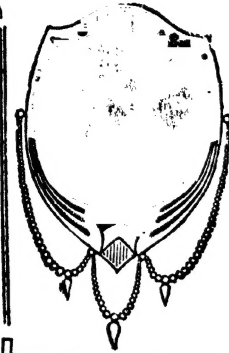
અજાત શત્રુ:— (રાગ ગઝલ)

નયન શર છુટતાં ચાલ્યાં ઉભાં ત્યાં માર્ગમાં આવી.
ધવાશે જો પછી હીલખર અમારે શું અમારે શું.
બહુ છોડો નહીં જાણો રખેને શર ખુટી જશે,
જીવન રજની વીતી જત સવારે શું સવારે શું,
જુલોને પુષ્પ શૈયામાં કરો છો ધાવ મનમાન્યા,
સજા અમને મળે તમને તમારે શું તમારે શું.

સમાપ્ત.

તૈયાર છે ! તાકીદે મંગાવો !! વહેલો તે પહેલો !!

રૂ
પ
સું
દ
રી

દેવજ પ્રકાશે ઝળળ કુંસ
પ્રેમ-શૌર્ય અંકિ
તું ભણવ ભણવ નિજ સં
સહુને-પ્રેમ-ભક્તિની રી
ઉચી તુજ સુંદર જાત,
જય જય ગરવી ગુજરાત

રી-અથવા:-પરાધિન ગુજરાત

આજ સુધી કદી ન જાગેલું અને ન બહાર પડેલું એવું સુંદર સાહિત્ય, પાને પાને રશ અરે, દેશ પ્રેમનાં ઝરણા વહે. રાજ અને પ્રજાનો ધર્મ સમજાય, રવામિભક્ત સેવકોનું કર્મ સમજાય, આજની સ્ત્રીશક્તિના ઉભરાતા અભિલાષના દર્શણ થાય. વિષયનાં કુપમા ભાન ભુલેલા રાજાનો પ્રજા અને દેશને માટે હૃદય પહોંચે દેખાય, સાચાં પ્રેમીનો પ્રેમ પરખાય, રાજ્ય અને દેશને ખાતર આપતાં ભોમની ભાવના સચવાય, સહનશિલતા અને ત્યાગથી અહિંસા ધર્મનો મર્મ સમજાય, જુના ઇતિહાસના નવા પાના સરળત્ય એ બધું જાણવું હોય તો જરૂર ખરિદો, રૂપસુંદરી એ મહામત્રિ માધવની પત્ની અને એનાં મોહમાં અધ બની પાટણપતી કરજી વાધેલાએ ગુજરાતને પરાધિન બનાવવા કેવા વિનાશના મુળ રૈષ્યાં-વધુ તો વાંચો ત્યારેજ.

કઈ કઈ ચિત્રો સાથે છતા કીમત માત્ર ખાર આના.

મળવાનું ટૂંકાણું:- શા. યુનિલ્લાલ મગનલાલ બુકશેલસં.
રાષ્ટ્રીયતાવ મેર્કન રોડ-સુરત.

